

۴- اهمیت فعالیت‌های انجام یافته در ستاد طرح‌های کلان ملی آموزش، پژوهش و فناوری

براساس ماده ۴ قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم تحقیقات و فناوری، «اولویت‌بندی و انتخاب طرح‌های اجرایی بلندمدت سرمایه‌گذاری کلان در بخش‌های آموزش و پژوهش و فناوری» به‌عنوان یکی از وظایف شورای عالی عتف ذکر شده است. همچنین بر اساس شرح تفصیلی وظایف و اختیارات شورای عالی عتف «تدوین و تصویب شیوه‌نامه فرآیند ارائه، انتخاب و تصویب طرح‌های کلان ملی و نحوه نظارت بر آن‌ها» و «تصویب سیاست‌های مرتبط با افزایش کارایی طرح‌های مصوب شورا» از جمله مهمترین وظایف شورا به شمار می‌رود.

در این راستا شورای عالی عتف براساس وظایف و مأموریت‌های قانونی خود با همکاری صاحب‌نظران و خبرگان دانشگاهی و دستگاهی و نیز مسئولان پژوهش و فناوری دستگاه‌های اجرایی بر مبنای نیازهای حال، فرصت‌های آینده و توانمندی‌های دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و دستگاه‌های اجرایی، شناسایی، تعریف و تصویب طرح‌های کلان ملی در حوزه‌های مختلف را جزء برنامه‌های اصلی خود قرار داده است.

دبیرخانه شورای عالی عتف در راستای اجرای تکلیف قانونی خود به منظور مدیریت و راهبری طرح‌های کلان ملی اقدامات گسترده‌ای را در نه ماهه اول سال ۱۳۹۷ برنامه‌ریزی و اجرا نموده است که از جمله مهمترین اقدامات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۴-۱- ساماندهی طرح‌های کلان ملی پژوهش و فناوری

با توجه به گذشت بیش از ۵ سال از زمان تصویب طرح‌های کلان ملی، عدم تخصیص اعتبار به طرح‌ها از سال ۱۳۹۳، عدم تأمین اعتبار از سوی دستگاه‌های سفارش‌دهنده، دبیرخانه شورا اقدامات زیر را به منظور ساماندهی طرح‌های کلان ملی دارای اولویت، ۳۱ طرح کلان بر اساس مصوبه بیستمین جلسه شورای عالی عتف، برنامه‌ریزی و اجرا نمود.

• تصمیم‌گیری در خصوص نحوه ادامه طرح‌های کلان ملی؛

با عنایت به عدم تخصیص اعتبار از سوی دستگاه‌های اجرایی به طرح‌های کلان ملی تحت حمایت، در یکصد و شصت و ششمین جلسه کمیسیون دائمی، ۹۷/۰۲/۲۶، مقرر شد کمیسیون‌های تخصصی ضمن تشکیل جلسه با نمایندگان دستگاه‌های سفارش‌دهنده نظر آنها را در خصوص حمایت یا عدم حمایت از طرح‌های تحت حمایت خود اخذ نمایند. در این راستا جلسات متعددی با حضور نمایندگان دبیرخانه شورا، دبیران کمیسیون‌های تخصصی و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی برگزار گردید. نتایج بررسی‌های انجام گرفته در بیست و دومین جلسه شورا مورخ ۹۷/۰۷/۲۳، ارائه و در خصوص نحوه ادامه طرح‌های کلان ملی تصمیم‌گیری شد. براین اساس طرح‌ها در قالب چهار استراتژی زیر تقسیم‌بندی شدند:

نتایج بررسی‌های انجام گرفته در یکصد و شصت و هفتمین جلسه کمیسیون دائمی، مورخ ۹۷/۰۳/۰۹، ارائه و در خصوص نحوه ادامه طرح‌های کلان ملی تصمیم‌گیری شد. براین اساس طرح‌ها در قالب چهار استراتژی زیر تقسیم‌بندی شدند:

۱- *ادامه طرح در قالب طرح کلان ملی شورا:* ۲۰ طرح کلان ملی با توجه به اعلام حمایت دستگاه سفارش‌دهنده و بعد

فرابخشی آن در قالب طرح کلان ملی ادامه فعالیت خواهند داد.

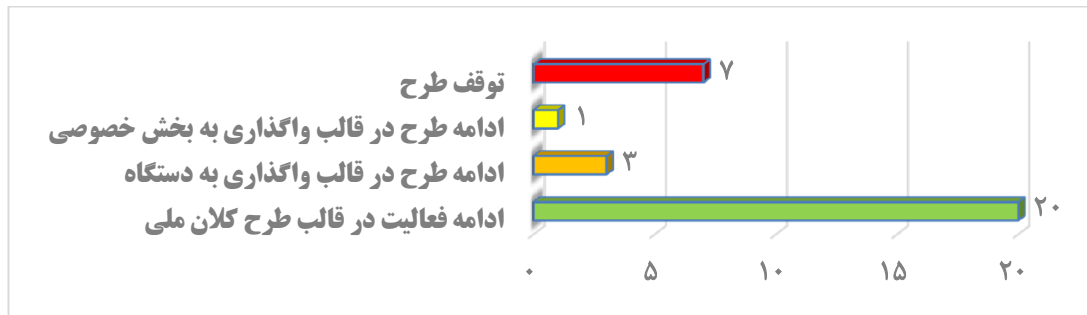
۲- *واگذاری به دستگاه سفارش‌دهنده:* ۳ طرح کلان ملی با توجه به ماهیت دستگاهی و اعلام حمایت دستگاه سفارش‌دهنده

جهت ادامه فعالیت به دستگاه مربوطه واگذار می‌شود.

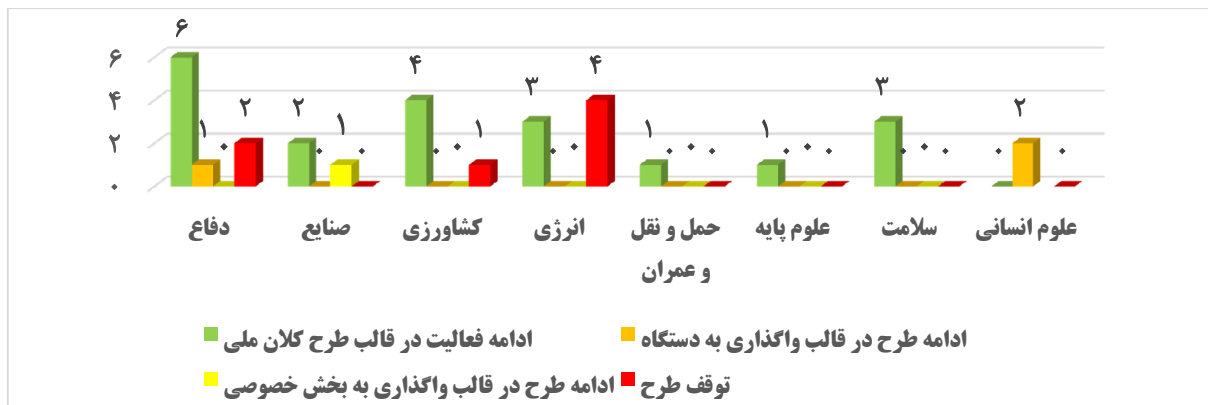
۳- **واگذاری به بخش خصوصی:** طرح کلان ملی «تدوین دانش فنی و احداث پایلوت ۵۰ تنی تولید سلول های خورشیدی از سیلیس» به بخش خصوصی واگذاری شد.

۴- **توقف طرح:** ۷ طرح کلان ملی با توجه عدم اعلام حمایت از سوی دستگاه سفارش دهنده متوقف اعلام شد.

شکل های ۱ و ۲ وضعیت ۳۱ طرح کلان اولویت دار را پس از اتخاذ استراتژی های مصوب در جلسه ۱۶۷ کمیسیون دائمی نشان می دهند.

شکل ۱. وضعیت ۳۱ طرح کلان ملی اولویت دار پس از تصمیم گیری در خصوص نحوه ادامه طرح های کلان ملی

شکل ۲. وضعیت ۳۱ طرح کلان ملی اولویت دار پس از تصمیم گیری در خصوص نحوه ادامه طرح ها به تفکیک کمیسیون های تخصصی

• دریافت نامه کتبی میزان حمایت از دستگاه های سفارش دهنده

مقرر شد دستگاه های سفارش دهنده حمایت رسمی خود به همراه میزان تأمین اعتبار در سال ۹۷ از طرح های تحت حمایت خود را به صورت کتبی به دبیرخانه شورای عالی عتف اعلام نمایند. بر این اساس ۹ دستگاه اجرایی حمایت خود را از ۲۰ طرح کلان ملی اعلام داشتند. جدول ۱ لیست طرح های کلان ملی تحت حمایت و اسامی دستگاه های سفارش دهنده را نشان می دهد.

جدول ۱_ لیست طرح های کلان ملی دارای حامی و دستگاه های سفارش دهنده

ردیف	دستگاه سفارش دهنده	عنوان طرح
۱	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	طرح توسعه علم و فناوری رمز کشور
۲	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	طراحی و ساخت سیکلو ترون کوچک

جدول ۱_ لیست طرح‌های کلان ملی دارای حامی و دستگاه‌های سفارش‌دهنده

ردیف	دستگاه سفارش دهنده	عنوان طرح
		مدیریت، سیاست گذاری و ارزیابی خطر آلاینده های مواد غذایی و محیط زیست
		طراحی و ساخت پروتز عصبی حرکتی زیر جلدی برای بازیابی حرکت در افراد دچار ضایعه نخاعی
		طرح جامع تولید واکسن های انسانی
۳	وزارت جهاد کشاورزی	مدیریت جامع حوزه های آبخیز
		دانش و فناوری استفاده از آب دریا و آبهای شور برای استفاده در کشاورزی، شرب و صنعت
		مدیریت ذخایر ژنتیک گیاهی، دامی و آبیان
۴	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	بومی سازی و توسعه فناوری های حوزه ی زیرسطحی
		اکتساب فناوری طراحی، ساخت و تست موتور حامل فضایی با پیشرانه سرد
		طرح معماری و راه اندازی مرکز ملی دفاع سایبری و سامانه های زیرساختی فضای سایبری (مدسا)
		طرح جامع ایجاد و توسعه فناوری های مورد نیاز جهت تجهیز و بروزرسانی شبکه رادارهای پدافند هوایی کشور
		طراحی و تولید سامانه های نرم افزاری پایه امنیتی (ناپ)
		توسعه فناوری های کلیدی هواپیمای ۱۰۰ تا ۱۵۰ نفره
۵	وزارت راه و شهرسازی	پیاپی سازی فناوری ملی سامانه حمل و نقل ریلی پرسرعت
۶	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	طرح جامع مقابله با تهدیدات زیستی
۷	وزارت نفت	طرح ذخیره سازی زیر زمینی نفت و گاز
۸	وزارت نیرو	شبکه هوشمند برق ایران و پیاده سازی طرح نمونه
		استفاده از آبهای نامتعارف در شرب و صنعت
۹	معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	رصدخانه ملی ایران

• تهیه شرح خدمات و اعتبار مورد نیاز فاز بعدی طرح همراه با خروجی های قابل ارائه؛

با توجه به گذشت مدت طولانی از زمان تصویب و شروع به کار طرح‌های کلان ملی، در یکصد و هفتمین جلسه کمیسیون دائمی مقرر شد مجریان تمامی طرح‌هایی که در قالب طرح کلان ملی به فعالیت خود ادامه می‌دهند، شرح خدمات و اعتبار مورد نیاز فاز در حال اجرا یا بعدی خود را مطابق نظر دستگاه سفارش‌دهنده مورد بازنگری قرار داده و پس از تأیید کمیسیون تخصصی مرتبط به واحد مدیریت پروژه دبیرخانه تحویل دهند.

- تشکیل واحد مدیریت پروژه طرح‌های کلان ملی در دبیرخانه شورای عالی عتف به‌منظور اعمال سیستم نظارت بر پیشرفت طرح‌ها، تخصیص اعتبارات بر اساس میزان پیشرفت و مطابق برنامه‌زمانبندی، ایجاد سیستم مدیریت اطلاعات و ... سیستم مدیریت پروژه طرح‌های کلان ملی در دبیرخانه شورا طراحی و راه‌اندازی شد.

- تهیه برنامه عملیاتی و برنامه زمان‌بندی فاز بعدی پروژه مطابق نظر دستگاه سفارش‌دهنده به منظور اعمال نظارت بر پیشرفت طرح‌ها مطابق با برنامه زمانی و همچنین تخصیص دقیق و به موقع اعتبارات به طرح‌ها، مقرر شد تمامی طرح‌ها برنامه عملیاتی و زمان‌بندی فاز بعدی طرح خود را بطور دقیق و با هماهنگی با دستگاه سفارش‌دهنده و مطابق با فرم‌های تهیه شده توسط دبیرخانه به واحد مدیریت پروژه تحویل دهند.

- مکاتبه با دستگاه‌های سفارش‌دهنده جهت تعیین تاریخ و مقدار اولین پرداخت به مجریان طرح‌ها با توجه به اعلام حمایت‌های اعلام شده و پس از تهیه برنامه عملیاتی و زمان‌بندی فاز بعدی طرح‌ها، در تاریخ ۱۳۹۷/۰۸/۲۴ طی نامه ای از تمامی دستگاه‌های سفارش‌دهنده درخواست شد تا تاریخ و مقدار اولین پرداخت را به طرح(های) تحت حمایت به دبیرخانه شورا اعلام نمایند.

۴-۲- تدوین دستورالعمل نحوه اختتام طرح‌های کلان ملی

با عنایت به نتایج مصوبات جلسات نوزدهم و بیستم شورای عالی مبنی بر اولویت‌بندی طرح‌های کلان ملی بر اساس میزان تأثیر بر تحقق شاخص‌های اقتصاد مقاومتی و همچنین مصوبات یکصد و شصت و هفتمین جلسه کمیسیون دائمی در خصوص ساماندهی طرح‌های کلان ملی، ۲۵ طرح کلان ملی، با توجه به نداشتن اولویت ملی و دستگاه حامی، مختومه اعلام شدند. به‌منظور تعیین مراحل اختتام و نحوه تسویه حساب مجریان طرح‌ها، پیش‌نویس اولیه «دستورالعمل نحوه اختتام طرح‌های کلان ملی» در دبیرخانه شورای عالی عتف تهیه گردید. پیش‌نویس تهیه شده پس از جمع‌بندی نظرات دبیران کمیسیون‌های تخصصی شورا، در یکصد و شصت و نهمین جلسه کمیسیون دائمی، مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۲۷، ارائه شد. در این جلسه مقرر گردید کارگروهی متشکل از نمایندگان دبیرخانه (شامل دبیران کمیسیون‌ها تخصصی دارای طرح کلان) و سازمان برنامه و بودجه کشور، شیوه‌نامه اختتام را بررسی و تکمیل نمایند. دستورالعمل مذکور در جلسات کارگروه بررسی و مورد تأیید اعضا قرار گرفت.

۴-۳- ارزیابی طرح‌های کلان جهت تخصیص اعتبار به طرح‌های کلان ملی پژوهش و فناوری در سال ۱۳۹۷

به‌منظور تخصیص عادلانه اعتبارات به طرح‌های کلان ملی، اقدامات زیر جهت ارزیابی طرح‌های کلان ملی اولویت‌دار و تخصیص اعتبار به آنها در سال ۱۳۹۷ در دبیرخانه شورا برنامه‌ریزی و اجرا شد:

- بروزرسانی اطلاعات مربوط به وضعیت طرح‌ها؛
- ارزیابی طرح‌ها و تعیین میزان اعتبار قابل تخصیص به هر یک از طرح‌ها با توجه به شرح خدمات و اعتبار مورد نیاز آنها در سال ۹۷.